

Správy – Reports

Šiesta konferencia ministrov o ochrane lesov v Európe

Konferencie ministrov o ochrane lesov v Európe (v súčasnosti používané označenie FOREST EUROPE) sú najvyšším politickým grémiom európskych ministrov zodpovedných za lesné hospodárstvo. Ide o celoeurópsky proces, ktorého základným cieľom je podpora realizácie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. V rámci ministerského procesu sú prijímané politické rozhodnutia o strategickom smerovaní lesníctva v Európe.

Európski ministri zodpovední za lesné hospodárstvo prijali od vzniku Konferencií ministrov o ochrane lesov v Európe v roku 1990 celkovo 19 rezolúcií, ktoré obsahujú politické záväzky týkajúce sa lesov, ich trvalo udržateľného obhospodarovania a lesného hospodárstva. Politický proces Konferencií ministrov o ochrane lesov v Európe sa v priebehu posledných 20 rokov zaoberal otázkou všeobecného pochopenia a vypracovaním politického rámca pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov v pan-európskom regióne. Politické záväzky prijaté týmto ministerským procesom mali pozitívny vplyv na tvorbu a implementáciu príslušných politík v európskom geografickom regióne.

Ministerský proces v súčasnosti zahŕňa celkovo 46 európskych krajín a Európsku úniu, ktoré sú signatárskymi stranami. Okrem toho, status pozorovateľa má 11 mimoeurópskych krajín, ako aj viacero mimovládnych organizácií, medzivládnych organizácií, asociácií a zväzov vlastníkov lesov a spracovateľov dreva.

Radiacim orgánom FOREST EUROPE je hlavný koordinačný výbor (*General Coordinating Committee*), ktorý v súčasnosti pozostáva zo zástupcov piatich krajín (Nórsko, Španielsko, Slovenská republika, Nemecko a Turecko). Členstvo v hlavnom koordinačnom výbore je založené na rotačnom princípe. V zmysle súčasných pravidiel by mala byť Slovenská republika členom výboru do roku 2021/2022. Jedným z najvýznamnejších aspektov členstva pre Slovenskú republiku je právo usporiadania ôsmej ministerskej konferencie v horizonte rokov 2017/2018. Ministerský proces FOREST EUROPE je financovaný z prevažnej časti z príspevkov členských krajín hlavného koordinačného výboru.

Šiesta konferencia ministrov o ochrane lesov v Európe sa uskutočnila v termíne 14. až 16. júna 2011 v Osle v Nórskom kráľovstve. Delegáciu Slovenskej republiky na konferencii viedol *Gabriel Csicsai*, štátny tajomník Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Členmi delegácie boli *Boris Greguška*, hlavný štátny radca sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a *Jarmila Haláková*, tlmočnica.

Konferenciu ministrov oficiálne otvoril korunný princ *Haakon* ako predstaviteľ Nórskeho kráľovstva. V rámci otváracieho ceremoniálu privítali delegácie zúčastnených štátov a inštitúcií *Lars Peder Brekk*, minister poľnohospodárstva a výživy Nórskeho kráľovstva, a *Rosa Aguilar Rivero*, ministerka životného prostredia, poľnohospodárstva a rybného hospodárstva Španielskeho kráľovstva, ako predstavitelia krajín, ktoré v súčasnosti spolu predsedajú ministerskému procesu FOREST EUROPE. V rámci úvodnej časti konferencie prezentoval príspevok *Dag Terje Andersen*, predseda nórskeho parlamentu.

V priebehu prvého dňa konferencie bola prezentovaná **správa o stave lesov Európy 2011**, ktorá je výsledkom spoločnej činnosti sekretariátu procesu FOREST EUROPE (tzv. *Liaison Unit*), Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (UNECE) a Organizácie Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO). Predmetná správa obsahuje komplexný a aktuálny opis stavu a vývoja lesov a ich obhospodarovania v európskom geografickom regióne. Cieľom správy je predovšetkým poskytnúť objektívnu a harmonizovanú informačnú bázu pre potreby všetkých úrovní politického rozhodovania v otázkach súvisiacich s lesmi a lesným hospodárstvom v Európe. Štruktúra správy vychádza z tzv. pan-európskych kritérií a ukazovateľov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Úplná verzia správy je prístupná prostredníctvom webovej lokality http://timber.unece.org/fileadmin/DAM/publications/Forest_Europe_report_2011_web.pdf.

Súčasnou programom boli aj zasadnutia ministrov, resp. ich zástupcov, organizované vo forme okrúhlych stolov, v rámci ktorých boli prezentované vyhlásenia signatárskych strán pri príležitosti konania konferencie. *Gabriel Csicsai* vo svojom príspevku zdôraznil úlohu európskych lesov a lesného hospodárstva v procese ekonomickej transformácie spoločnosti na zelené hospodárstvo a v tejto súvislosti uviedol potrebu zaoberania sa otázkou finančnej internalizácie pozitívnych externalít z lesov do cien s cieľom identifikácie skutočných ekonomických nákladov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Vyjadril názor, že vo výrazne zmenenom a neustále sa meniacom politickom, sociálno-hospodárskom a prírodnom prostredí je, okrem zabezpečenia koherencie (vzájomného súladu) politík súvisiacich s lesmi, kľúčové a nevyhnutné posilnenie existujúceho politického rámca pre obhospodarovanie lesov v Európe, tzn. posilnenie samotnej európskej lesníckej politiky. V mene Slovenskej republiky vyjadril podporu zahájeniu rokovaní o právne záväznej dohode o lesoch v Európe.

© Kilian Munch

© Kilian Munch

Ťažiskovým bodom programu a kľúčovým výstupom šiestej konferencie ministrov bolo prijatie a následný podpis nasledovných dokumentov signatárskymi stranami:

- **rozhodnutie z Osla na úrovni ministrov „Európske lesy 2020“**, ktoré stanovuje základnú víziu, strategické a operatívne ciele pre európske lesy a lesné hospodárstvo do roku 2020, ako aj opatrenia na európskej a národnej úrovni,
- **mandát z Osla prijatý na úrovni ministrov pre rokovania o právne záväznej dohode o lesoch v Európe**. Súčasťou rozhodnutia sú aj nasledovné prílohy:
  - príloha 1: procedurálne pravidlá medzivládneho negociačného výboru pre prípravu právne záväznej dohody,
  - príloha 2: zoznam signatárskych strán procesu FOREST EUROPE.

Ďalším významným rozhodnutím, ktoré bolo prijaté v rámci konferencie ministrov, je rozhodnutie o zmene v zložení hlavného koordinačného výboru FOREST EUROPE. V zmysle platných pravidiel členstva v hlavnom koordinačnom výbore (princíp rotácie) bola ukončená platnosť členstva Poľska. Konferencia ministrov rozhodla o prijatí Turecka za nového člena hlavného koordinačného výboru. Aktuálne zloženie hlavného koordinačného výboru je nasledovné: Nórsko, Španielsko, Slovensko, Nemecko a Turecko.

Vo svetle uvedených skutočností je potrebné pri celkovom hodnotení výstupov konferencie vyzdvihnúť najmä prijatie dvoch vyššie spomínaných významných rozhodnutí, ktoré determinujú ďalšie strategické smerovanie tohto ministerského procesu: (a) prijatie novej stratégie pre európske lesy, ktorá stanovuje základný rámec pre európsku lesnícku politiku do roku 2020, a (b) rozhodnutie o zahájení rokovaní o právne záväznej dohode o lesoch v Európe.

Prijatie predmetných rozhodnutí je možné označiť ako významný medzník vo vývoji lesníckych politík v Európe. Najmä rozhodnutie o zahájení rokovaní o právne záväznej dohode o lesoch je zreteľným signálom poslaným európskym lesníckym sektorom, že sme ako región pripravení ďalej pracovať smerom k vyššej kvalitatívnej úrovni trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Táto skutočnosť môže do značnej miery ovplyvniť aj politický vývoj a diskusie, ktoré prebiehajú na globálnej úrovni v rámci tzv. medzinárodného dialógu o lesoch. Úvahy o možnom posilnení globálneho politického rámca pre lesy, ktoré by mohli v budúcnosti vyústiť do prijatia celosvetového dohovoru o lesoch, sú súčasťou tohto dialógu už viac ako dve desaťročia. Aktuálny vývoj v Európe by preto z tohto hľadiska mohol byť príkladom a zdrojom skúseností aj pre ostatné regióny sveta. Výstupy

konferencie z Osla sú v neposlednom rade významným príspevkom k Medzinárodnému roku lesov 2011.

Z hľadiska záujmov Slovenskej republiky je potrebné uviesť nasledovné výstupy a závery konferencie, ktoré si v najbližšom období vyžadujú náležitú pozornosť a odborné kapacity:

- Prominentné postavenie Slovenskej republiky v politickom procese ostáva nezmenené. Slovenská republika je jednou z piatich krajín, ktoré sú členmi hlavného koordinačného výboru. V praxi to znamená možnosť riadiť a významne ovplyvňovať celý ministerský proces a týmto spôsobom sa výraznou mierou podieľať na tvorbe európskej lesníckej politiky.
- Prijatie rozhodnutia o zahájení rokovaní o právne záväznej dohode o lesoch v Európe a zriadení príslušného Medzivládneho negociačného výboru, ktorý by mal pôsobiť od novembra 2011 do júla 2013, a z neho vyplývajúca potreba zabezpečenia účasti Slovenskej republiky na rokovaniach.
- V zmysle prijatých záverov a rozhodnutí sa nasledujúca mimoriadna konferencia ministrov uskutoční najneskôr do konca roku 2013 (v Madride v rámci španielskeho predsedníctva), keď by mali byť známe výstupy procesu rokovaní o právne záväznej dohode. Táto skutočnosť bude mať pravdepodobne za následok zmenu zaužívaného časového harmonogramu konania následných konferencií ministrov, tzn. aj ôsmej konferencie, organizácia ktorej prináleží v zmysle platných pravidiel ministerského procesu Slovenskej republiky. Aktuálny predpoklad je, že ôsma konferencia by sa mala uskutočniť v horizonte rokov 2017/2018.
- Z predchádzajúceho bodu vyplýva aj predpokladaný časový harmonogram rotácie sekretariátu FOREST EUROPE (tzv. *Liaison Unit*) v rámci jednotlivých krajín hlavného koordinačného výboru, ktoré budú predsedáť ministerskému procesu. Presun sekretariátu z Osla do Madridu by sa mal podľa plánu uskutočniť do konca augusta 2011. Termín následného presunu sekretariátu bude závisieť od dohody v rámci hlavného koordinačného výboru.

Viac informácií o ministerskom procese FOREST EUROPE je možné nájsť na webovej lokalite www.foresteurope.org.

BORIS GREGUŠKA
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
Slovenskej republiky
sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva
Dobrovičova 12
SK – 812 66 Bratislava

Medzinárodná vedecká konferencia „Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí“

V netradičnom termíne, t. z. v dňoch 28. až 29. júna 2011 sa v Dobruške (Česká republika) konalo už v poradí 12. stretnutie „pestovateľov“, resp. odborných pracovníkov v problematike pestovania lesa, ktoré od roku 1999 každoročne zorganizuje jedno z piatich pracovísk zaoberajúcich sa týmito otázkami v rámci bývalého Československa. Ide o nasledujúce pedagogicko-vedecké, resp. vedeckovýskumné pracoviská: Fakulta lesnícka a drevárska (FLD) ČZU Praha, Lesnícka a drevárska fakulta (LDF) MU v Brne, Výskumný ústav lesného hospodárstva a myslivosti (VÚLHM), Výskumná stanica (VS) Opočno, Lesnícka fakulta (LF) TU Zvolen a Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav (NLC-LVÚ) Zvolen. Tohtoročné stretnutie sa uskutočnilo už tradične formou medzinárodnej vedeckej konferencie s názvom „Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí“, ktorú zorganizovala VS VÚLHM v Opočne za účasti vyše 50 prevažne mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov. Predmetná vedecká konferencia mala v tomto roku slávnostnejší charakter, pretože sa konala pri príležitosti 60. výročia lesníckeho výskumu v Opočne a zároveň aj v roku 90. výročia založenia VÚLHM v Zbraslaviciach, kde je VS Opočno administratívne začlenená.

Cieľom tejto medzinárodnej konferencie tradične býva oboznámenie sa, resp. výmena poznatkov dosiahnutých pri riešení vedeckých projektov na uvedených pedagogicko-vedeckých, resp. vedeckovýskumných pracoviskách.

Medzinárodnú konferenciu otvoril doc. Ing. Antonín Jurásek, CSc., vedúci Výskumnej stanice v Opočne, ktorý vo svojom vystúpení okrem privítania všetkých účastníkov stručne pripomenul

históriu jubilujúceho pracoviska od jeho vzniku v roku 1951 až po súčasnosť. V rámci svojho otváracieho príhovoru stručne charakterizoval zameranie VS na jeho jednotlivé odborné problematiky (škôľkarstvo, zalesňovanie, výchova, obnova lesa, lesopestebné meliorácie, hydrologická funkcia lesa, imisie a pod.), pričom spomenul aj zakladateľov – výskumníkov, z ktorých mnohí sa neskôr stali významnými osobnosťami na Lesníckych fakultách v Prahe a Brne. Taktiež privítal aj bývalých pracovníkov VS v Opočne Ing. Th. Lokvenca, CSc., Ing. L. Chrousta, CSc., Ing. H. Kriegela, CSc., Ing. V. Mareša, CSc., prof. Ing. E. Václava, DrSc. a RNDr. J. Martincovú, ktorí sa veľkou mierou prispeli na vysokom vedeckom kredite pracoviska v Opočne. Za zahraničných hostí, s ktorými v minulosti VS v Opočne najviac odborne spolupracovala sa podujatia na pozvanie organizátorov zúčastnil Ing. Ján Lipták, CSc., ako bývalý zamestnanec LVÚ vo Zvolene.

Po tomto slávnostnom úvode už nasledoval blok referátov podľa jednotlivých pracovísk. V rámci neho vždy vedúci organizačných jednotiek – katedier, odborov a oddelení uvedených inštitúcií (prof. Ing. Milan Saniga, DrSc., doc. Ing. Igor Štefančík, CSc. – v zastúpení Ing. L. Kullu, PhD., prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc., Ing. R. Pokorný, PhD. a doc. Ing. Antonín Jurásek, CSc.) predniesli najskôr stručnú charakteristiku súčasného personálneho obsadenia (vrátane zmien) svojich materských pracovísk, resp. riešiteľských tímov a oboznámili prítomných s vedeckými projektmi, ktoré sa na konkrétnom pracovisku za ostatný rok riešia. Celkovo odznelo 19 referátov (predovšetkým mladých začínajúcich vedeckých pracovníkov), ktoré sú uverejnené spolu s ostatnými príspevkami v recenzovanom

Obr. 1. Pohľad na 13-ročný dubový porast založený vegetatívnym spôsobom. (Foto: I. Štefančík)

Fig. 1. A view into 13-year old oak stand established by vegetative method. (Photo: I. Štefančík)

Obr. 2. Ukážka obnovy borovicových porastov na majetku Colloredo-Mansfeld. (Foto: I. Štefančík)

Fig. 2. Regeneration of pine stands on Colloredo-Mansfeld property. (Photo: I. Štefančík)

Obr. 3. Ukážka výchovy porastov duglasky. (Foto: I. Štefančík)
Fig. 3. Tending in Douglas fir stands. (Photo: I. Štefančík)

Obr. 4. Konverzia smrekového porastu na dubový. (Foto: I. Štefančík)

zborníku vedeckých prác vydanom z tohto podujatia: KACÁLEK, D., JURÁSEK, A., NOVÁK, J., SLODIČÁK, M. (eds.): Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí. (Proceedings of Central European Silviculture of 12th International Conference). Opočno, VS VÚLHM, 2011, 276 s. ISBN 978-80-7417-039-3, ktorý obsahuje celkovo 26 príspevkov.

Popoludnie prvého dňa medzinárodnej vedeckej konferencie bolo venované exkurzii v okolitých lesoch, ktoré obhospodarujú jednak Lesy ČR, š. p. (obr. 1), resp. sú majetkom pani Kristíny Colloredo-Mannsfeldovej (obr. 2 až 4). Prvá exkurzná ukážka bola zameraná na rast a vývoj rezkovancov duba zimného na ploche Nový Ples 2 (obr. 1). Na druhom exkurznom objekte mali účastníci možnosť oboznámiť sa s rôznymi spôsobmi obhospodarovania porastov borovice lesnej (obr. 2), ktorá pozostávala z ukážky postupnej obnovy borovicových porastov priradením úzkych holorubov širokých na 1 výšku porastu, ďalej 41-ročným porastom, ktorý bol nedávno postihnutý snehovou kalamitou a napokon ukážkou obnovy borovicového porastu poškodenom snehovou kalamitou. Tretia exkurzná zastávka bola venovaná výchove porastov duglasky tisolistej na experimente Polánky (obr. 3). Posledná časť exkurznej trasy demonštrovala premenu smrekových monokultúr, pričom obsahovala 2 ukážky. Prvou bola premena smrekovej monokultúry postupným priradením násekov na zmiešaný porast s prevahou duba (obr. 4), a druhou bola premena

smrekovej monokultúry predsunutými kotlíkmi a postupnou obnovou s využitím prirodzeného zmladenia. Treba oceniť skutočnosť, že podrobné informácie o výskumných objektoch, ktoré boli objektom terénnej exkurzie boli spracované v „Exkurznom sprievodcovi“, kde možno nájsť okrem farebných máp, obrázkov, náčrtkov, schém a grafov aj predbežné výsledky z vyhodnotenia jednotlivých pokusov v tabuľkovej forme.

Záverom možno konštatovať, že aj tohoročná medzinárodná vedecká konferencia „Stabilizace funkcí lesa v antropogenně narušených a měnících se podmínkách prostředí“, resp. 12. česko-slovenské stretnutie pracovníkov v problematike pestovania lesa bolo zorganizované na vysokej odbornej i spoločenskej úrovni, na čom sa zhodli všetci zúčastnení, ktorí zároveň ocenili konanie takýchto stretnutí ako veľmi efektívneho i po spoločenskej stránke žiaduceho spôsobu získavania a výmeny najnovších vedeckých poznatkov na medzinárodnej úrovni. Organizátorom stretnutia v roku 2012 bude LF TU vo Zvolene.

IGOR ŠTEFANČÍK
 Národné lesnícke centrum -
 Lesnícky výskumný ústav Zvolen
 T. G. Masaryka 22
 SK – 960 92 Zvolen